

Зі всього сказаного ранне витікає, що екологічне навчання і виховання, засноване на розкритті конкретних екологічних зв'язків, допоможе учням засвоювати правила і норми поведінки в природі. Останні, в свою чергу, не будуть голосливими твердженнями, а будуть усвідомленими і осмисленими переконаннями кожного учня.

Список використаних джерел:

1. Білогубка І.С. Екологічне виховання учнів початкових класів на уроках природознавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ostriv.in.ua>
2. Даценко Г. Екологічна освіта як аспект гуманізації шкільного навчання та виховання // Біологія. – 2007. – № 10 (квітень). – С. 5–6.

Котліна А.О.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ІДЕАЛЬНОГО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Семінар – як форма навчальної діяльності використовується для вивчення багатьох предметів у закладі вищої освіти. Гостро постає проблема належної підготовки та проведення цієї форми роботи. Під час підготовки до семінару у студентів є можливість систематизувати і розширити свої знання, на занятті в процесі дискусії оволодіти уміннями і навичками використовувати ці теоретичні знання щодо даного предмету.

Саме тому існує нагальна потреба у вирішенні даної проблеми шляхом формулювання загальних принципів організації семінарського заняття, етапів підготовки, варіантів та особливості проведення семінарів у закладі вищої освіти.

Дослідженням основних форм організації навчальних занять (лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття) займалися К. Баханов, А. Булда, В. Власов, О. Гурська, П. Мороз, О. Пометун, В. Сотниченко, Т. Чубукова. Науковці, що визначали основні переваги та недоліки семінарських занять: С. Вітвицька, Л. Каніщенко, А. Кузьмінський,

З. Курлянд, В. Лозова, В. Ординський, М. Фіцула. Ефективність підготовки та проведення семінарських занять вивчали О. Кузьменко, Н. Решетняк.

Отож, семінар – форма навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів шляхом підготовки індивідуально виконаних завдань.

Головна мета семінару – забезпечити студентам можливість опанувати вміннями й навичками використання теоретичних знань стосовно особливостей галузі, що вивчається, систематизувати опрацьовану ними літературу, зіставивши її з матеріалом лекції, формувати вміння критично оцінювати різні джерела знань [2]. Семінар звичайно проводять з однією академічною групою, якщо вона замала, то об'єднують з іншими групами, щоб загальна чисельність студентів не перевищувала 30 осіб [4].

Семінарські заняття є гнучкою формою навчання, що припускає поряд з роллю викладача, що спрямовує інтенсивну самостійну роботу майбутніх фахівців. Семінар пов'язаний з усіма видами навчальної роботи, і насамперед з лекційним викладанням і самостійними заняттями студентів. Тому ефективність семінару багато в чому залежить від якості лекцій і самопідготовки студентів.

Семінару притаманні чотири основні функції:

1. Поглиблення, конкретизація, систематизація знань, набутих на лекціях і під час самостійної роботи.
2. Розвиток навичок самостійної роботи.
3. Заохочення до наукових досліджень.
4. Контроль за якістю засвоєння студентами матеріалу [3].

Види семінарських занять (за професором А.М. Алексюком):

1. Семінар запитань і відповідей.
2. Семінар – розгорнута бесіда: передбачає попередню підготовку студентів з визначених завдань.
3. Семінар – колективне читання: студенти зачитують тексти, коментуючи їх зміст з позицій розвитку сучасної науки.
4. Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням.
5. Семінар-дискусія: студенти, маючи програму, завчасно готуються до дискусії та розгортають її безпосередньо на занятті.

6. Семінар, що передбачає обговорення й оцінювання письмових рефератів студентів.

7. Семінар-конференція: студенти завчасно готують доповіді, виступають з ними, відповідають на запитання своїх колег.

8. Семінар – теоретична конференція: проводиться зі студентами кількох груп курсу на основі вивчення об'ємного розділу чи цілої дисципліни.

9. Семінар – вирішення проблемних завдань: проводиться на основі створення проблемних ситуацій, виділення проблемних завдань і праці над їх розв'язанням.

10. Семінар – пресконференція: кілька студентів готують повідомлення з вузлових питань, а всі учасники включаються в їх обговорення.

11. Семінар – «мозковий штурм»: студенти завчасно ознайомлюються з важливими проблемними завданнями, які потребують вирішення; під час семінару вносять конкретні пропозиції щодо розв'язання проблеми. Усі пропозиції записують, систематизують і визначають найбільш доцільні [1].

Завдяки розповсюдженості проведення семінарських занять у закладах вищої освіти та взаємозв'язкам з усіма видами навчальної діяльності, вони відіграють значну роль у формуванні лідерських умінь у майбутніх управлінців.

В листопаді 2019 року було проведено дослідження щодо підвищення ефективності семінарських занять. Використано емпіричний метод педагогічного дослідження – анкетування. Вибірка становить 34 студенти факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

В результаті аналізу відповідей з'ясовано нагальні проблеми щодо проведення семінарів на факультеті та сильні сторони та подальші шляхи змін.

До сильних сторін віднесено: варіативність форм роботи на семінарі; активна позиція викладача і студентів на занятті: додаткові завдання, спрямовані на поглиблення знань і зміцнення міжпредметних зв'язків.

Розвиток лідерських умінь на семінарах відбувається завдяки:

- активності групи;
- включеності в процес всіх учасників;
- розв'язанні дискусійних питань, практичних завдань/ кейсів, що спонукають кожного подумати і знайти власний погляд на бачення питання чи проблеми (підвищення майстерності у веденні дискусії);

- семінарів у вигляді тренінгу, де викладач виступає у ролі ментора;
- опрацюванні питань у парі/трійці (в мінігрупах) з обговоренням проблемного питання, презентацією напрацювань у вигляді схеми/моделі рішення;
- здобуттю досвіду виступів.

Ще з першого курсу перед багатьма студентами постає питання: «Як навчитись ефективно «вчитись» в умовах закладу вищої освіти?», що прямо впливає на подальшу організацію свого навчання, успішність та розвиток професійного потенціалу особистості.

Було розроблено низку методичних рекомендацій для подальшої організації та проведення семінарських занять, а саме:

- проводити зі студентами 1-2 курсів кілька установчих занять, де відпрацювати вміння роботи із першоджерелами, Інтернетом, як ресурсом пошуку інформації, сформувані навичку критично аналізувати інформацію;
- відпрацювати із групою студентів порядок підготовки до семінарського заняття, варіанти, як зробити кожне семінарське заняття цікавим;
- провести кілька семінарів з ролями (наприклад, ведучий, хронометрист, доповідачі).

Список використаних джерел:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. Київ : Знання, 2005. 486 с.
2. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи : підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2015. 415 с.
3. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова. Київ : КНТ, 2014. 262 с.
4. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка : затверджено Вченою радою 07.05.18, протокол № 10. Введено в дію наказом № 716-32 від 31.08.2018. URL: <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>